

SECCIÓ JURÍDICA

Moviment corporatiu. — Intensa fou la vida a l'Academia de Jurisprudencia y Legislació, en la qual, per l'iniciativa de son president, D. Joan Maluquer y Viladot, se donà una serie de conferencies relatives a la codificació y les institucions civils de Catalunya que més trascendeixen a l'organització de la propietat y al funcionament de la familia. Començades per D. Joseph Pella y Forgas, qui desenrotllà el tema *Codificación moderna y Codificación catalana, y sistema de Ley escrita de las Constituciones de Cataluña*, seguiren les de D. Antoni M.ª Borrell, *Formes testamentaries*; D. Carles M.ª Soldevila, *Dret de la viuda*; D. Ramon Coll y Rodés, *Consideracions y normas generals referents a la successió voluntaria a títol universal*; D. Francisco Maspons y Anglasell, *La Rabassa morta*, y de D. Guillem A. Tell, *Enfiteusis*, que han sigut publicades ⁽¹⁾, y les de D. Joseph O. Anguera, *Filiació il·legítima*; D. Joseph Faus, *Cartas de gracia*; D. Emilio Saguer, *Los fideicomisos en relación a la futura codificación catalana*, y D. Joan Martí y Miralles, *Les clàusules «ad cautelam» y la doctrina dels autors*, que no han sigut donades a l'estampa. Sobre qüestions y problemes jurídics no pertanyents ni relacionats ab el Dret especial de Catalunya, donaren conferencies don Rafel Gay de Montellà, *Evolución de las ideas antiduclistas en España*; D. Rafel Claveria, *El problema de la delincuencia infantil en España*; D. Angel Osorio, *La administración de justicia y el secretariado judicial*, y D. Joseph Pastor y López, *Reformas en la Administración de Justicia* ⁽²⁾. L'Academia aprobà una ponencia de D. Carles M.ª Soldevila y D. Pere Rahola, que per dita aprobació esdevingué *Informe acerca del anteproyecto de Convención y Ley internacional formulados en la Conferencia internacional celebrada en La Haya para la unificación del Derecho relativo a la Letra de cambio y Pagaré a la orden* ⁽³⁾, y un *Dictamen relativo a la reforma de la ley de Accidentes del trabajo*, redactat per D. Salvador Pujadas y D. Francesch Aumatell ⁽⁴⁾; llorejà les memories de D. Emili Saguer, *Institución de los fideicomisos y sus efectos en Cataluña*, y *De la reserva para testar en els heretaments*; de D. Salvador Sellés, *Dilucidació de la servitut de llums en Dret català*, y de D. Ramon Coll y Rodés, *El privilegi de Pere III de 1339* ⁽⁵⁾, y publicà els discursos inaugurals que dels dos cursos acadèmics llegiren respectivament els presidents D. Frederich Rahola, *De la evolución del Derecho de propiedad privada*, y Sr. Maluquer y Viladot, *El dominio del espacio en sus relaciones con el Derecho* ⁽⁶⁾.

El Colegi d'Advocats de Barcelona continúa, per medi de D. Joseph O. Anguera, la recerca d'estampacions y manuscrits contentius de lleys, ordinacions, costums, usos y treballs jurídics d'escriptors catalans recòndits en els arxius y biblioteques de Catalunya, Rosselló y Mallorca, sens perjudici de ferla extensiva a Italia y altres terres. Doble es la manera com se realisa: d'una part, l'investigació y determinació de les fonts y els elements del Dret general de Catalunya y d'aquell que en diversos dels seus territoris están constituïts per privilegis, costums y pràctiques, y d'altre, els escrits jurídics de catalans o de matèries pertanyents al Dret de Catalunya. Avans de tot, s'ha procedit a formar un inventari de lo ja publicat en bibliografies y de les indicacions contingudes en les obres dels civilistes, en els tractats *De justicia et jure* a que foren aficionadíssims els moralistes de les passades centurries, y altres anàlechs; essent ja evident l'utilitat d'aquest inventari, per quant en ell se rectifiquen erros y supleixen deficiències dels diccionaris y ressenyaments anteriors. Per l'influència catalana fòra del Principat, y l'influència estrangera a Catalunya, s'ha recorregut als treballs de Llampillas y Baluci, a les cròniques de les Universitats de Montpeller y Tolosa, als documents de la de Bolonya y a les obres jurídiques publicades a Nàpols, Sicília y Sardenya. Més de quatre mil paperetes son ja el fruit d'aquest treball, inicial d'altres més pregons y profitosos, y com exemple de revelacions, cal esmentar el complet tractat *De legibus* o de Filosofia del Dret, del P. Garau, que no era conegut com a jurista; els tractats del gironí Guitart; l'exacta descripció de les edicions de la *Summa* de Sant Ramon de Penyafort y dels seus comentaris, començant per les gloses de Juan de Friburg, y els estudis de l'escola luliana sobre 'l Dret que, per

(1) En la *Revista jurídica de Cataluña*, t. XVIII, ps. 130, 156, 209, 220, 262, 461 y 455.

(2) Publicades les tres darreres en la mateixa *Revista*, t. XVIII, y además, per separar la del Sr. Claveria; Barcelona, Hijos de J. Jepús, 1912.

(3) Es publicà aquest informe en l'esmentada *Revista* t. XVIII, p. 88.

(4) Publicat en la mateixa *Revista*, t. XVII, p. 172.

(5) Publicades les tres darreres en la mateixa *Revista*, t. XVII, ps. 442, 433 y 33.

(6) En l'esmentada *Revista* y per separar, Hijos de Jaime Jepús, 1911 y 1913, y respectivament.

força, han de portar a la rectificació d'un atrevit parer d'en Savigny. Especial estudi es dedicarà als magistrats y juristes catalans que exerciren importants càrrechs a fora de Catalunya, y, d'una manera molt principal, aquells a quins es deguda la legislació sarda escrita, gairebé tota, en català, y dels nadius de Sardenya, com En Quesada Pilo que, debatent ab el Cardenal De Luca, sostení en plè segle XVII, després de la Pau dels Pirineus, que 'l Dret de Sardenya, com a fill del català, tenia a aquest per supletori. Els treballs d'investigació per formar dit promptuari han sigut causa del descobriment d'importants elements per l'estudi social y polítich; així han pogut extractarse les ordinacions dels gremis y confraries en les centurries XVII y XVIII, reconstituir les vicissituds del Dret català desde 'l Decret de la Nova Planta, conèixer alguns projectes de reforma durant la dominació francesa, les greus qüestions de competència de jurisdicció, nul·litat de privilegis locals, l'exercici de la jurisdicció feudal en ses acabances y una gran colecció de causes de *marques* (represalies), *greuges* (agравis) y contravencions a les llibertats o les regalies; les quals són de gran interès per l'història del Dret públich y penal a Catalunya. De molts fets, es la coneixensa que ha sorgit, y pot citarse la reconstitució de l'accidentada vida de Cels Huch Desuts (Celsus Hugus Dissutus), qui, nascut a Borgonya y fugint de la justícia del Rey de França, vingué a Barcelona, y en ella exercí d'advocat y escrigué diverses obres, una de les quals es la de *Consilia*, en la qual resol importantíssims casos jurídichs de Catalunya, avans de que, pels seus treballs teològichs, fos processat per l'Inquisició y condemnat a presó perpetua.

Pera completar el treball bibliogràfic, s'ha començat a formar com a seqüela de la biblioteca del mateix Colegi d'Advocats, una colecció de documents contentius dels actes jurídichs de cada segle; colecció que permetrà l'estudi del desenrotll y mutació de les institucions jurídiques civils y les alteracions en el dret que, successivament, regí a Catalunya.

A l'obrirse en l'Universitat de Barcelona el curs de 1912 a 1913, el catedràtic de la seva facultat de Dret, D. Joan de D. Trias y Giró, llegí el discurs reglamentari y en ell tractà, ab gran erudició, de *Los progresos internacionales y la ética cristiana* (1). El mateix professor ha publicat el primer volum de l'obra *Estudios elementales de Derecho Internacional Privado, con aplicación al Derecho español* (2), en el qual exposa el concepte del Dret internacional privat y fa els ressenyaments de la seva història general y de la especial a Espanya.

Revistes y altres publicacions. — L'història y la biografia jurídica han tingut capdal importància. Per l'història del Dret marítim, es de gran interès l'article (3) de D. Joaquim Miret y Sans, *Dos provençals admiradors del Còdich barceloní de «Las bonas Costumes de la Mar»*. Aquests dos provençals foren Nicolau Claudi de Fabri, senyor de Peiresec, conseller en el Parlament de Provença, nascut en 1580 y mort en 1637, y Lluís Blancard, arxiver departamental de les Boques del Ròdanus y qui en 1877 publicà un llibret titulat *Sur la date et le lieu d'origine du Consulat de la Mer*. Ab relació a n'aquest treball diu En Miret que En Blancard accepta l'opinió d'En Capmany de que 'l *Llibre del Consulat* es de mitjans del segle XIII.⁴; emperò que valentse de les monedes citades en l'esmentat còdich y de certs documents reials, posa, ab seguretat, la seva redacció entre 'ls anys 1266 y 1283; que, per medi d'un exàmen de lèxich, demostra que 'l català es la llengua del còdich y de la seva redacció ordinària, y que fou format a Barcelona, deduint aquesta conclusió de la circumstància de que la moneda *barcella*, en ell citada, no es cap moneda especial, per quant la paraula *barcella* es una abreviatura de *barcelonesa* referintse a lliura o sou, abreviatura no entesa per algú amanuense qui feu el manuscrit que serví per la primera o primeres edicions del *Llibre del Consulat* y que omití, distretament, la paraula que devia qualificar la abreviatura, o sia *lliura*. En Miret amplia els arguments d'En Blancard ab referències al numismàtic Botet y Sisó y ab raonaments propis, aportant, en definitiva, una forta contribució al problema, avuy indegudament reproduït, de l'origen del *Llibre del Consulat*.

Aquesta reproducció iniciada per Schaubé a favor de la paternitat italiana, ha sigut mantinguda ab el mateix criteri per Odon Sciolla, enfront de lo sostingut pel doctíssim professor de l'Universitat de Parma Arrigo Solmi, qui dona per cert que 'l text del *Llibre del Consulat*, en la forma que ens ha pervingut, es una compilació catalana deguda als còsuls del port de Barcelona, y qui assenyalà, com data aproximada de llur formació, les mitjanies del segle XIV, havent, després, aparegut ab nous elements trets de les costums o lleys de Valencia, Mallorca y del mateix Barcelona, y essent,

(1) Barcelona, Tipografia «La Academia», 1912.

(2) Barcelona, establec. tip. de M. Galve, 1910.

(3) *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*. any XI, pàgs. 174-84.